

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. rugsėjo 23 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimės Baltrūnaitės (kolegijos pirmininkė), Anatolijaus Baranovo ir Irmanto Jarukaičio (pranešėjas), teismo posėdyje apeliacine tvarka rašytinio proceso būdu išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. rugpjūčio 27 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjų V. P. (V. P.), ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport-Pari“, PUE „BT Telecommunications“ skundus atsakovams Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos dėl sprendimų panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjai V. P., ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport – Pari“ ir PUE „BT Telecommunications“ (toliau – ir pareiškėjai) su skundu (t. I, b. l. 1-14), patikslintu skundu (t. II, b. l. 78-93), kreipėsi į teismą, prašydami:

1) panaikinti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos (toliau – ir URM, Užsienio reikalų ministerija, apeliantas) 2012 m. sausio 4 d. sprendimus Nr. (21.2.6.17.1)-3-59 (dėl V. P.), Nr. (21.2.6.17.1)-3-60 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. (21.2.6.17.1)-3-58 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. (21.2.6.17.1)-3-57 (dėl PUE „BT Telecommunications“);

2) panaikinti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir FNNT, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba) 2012 m. sausio 19 d. sprendimus Nr. 25/4-3-2-1431(dėl V. P.), Nr. 25/4-3-2-1436 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. 25/4-3-2-1438 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. 25/4-3-2-1432 (dėl PUE „BT Telecommunications“);

3) įpareigoti Užsienio reikalų ministeriją bei Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą iš naujo išnagrinėti V. P., ZAO „Sport – Pari“, „BT Telecommunications“ 2011 m. gruodžio 2 d. bei ZAO „Beltechexport“ 2011 m. gruodžio 6 d. prašymus ir priimti motyvuotus sprendimus, atsižvelgiant į taikytinus teisės aktus.

Pareiškėjai paaiškino, kad Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. Reglamentą (EB) Nr. 765/2006 (toliau – ir reglamentas, ES Tarybos reglamentas) iš dalies pakeitusio Europos Sąjungos Tarybos 2011 m. birželio 20 d. Reglamento (ES) Nr. 588/2011 bei Europos Sąjungos

Tarybos 2011 m. birželio 20 d. sprendimo Nr. 2011/357/CFSP pagrindu jie buvo įtraukti į sąrašus asmenų, kuriems pagal šiuos teisės aktus Europos Sąjungos šalyse taikomos ribojančios priemonės. Minėtų priemonių taikymas buvo pratęstas Europos Sąjungos Tarybos 2011 m. spalio 10 d. Reglamentu (ES) Nr. 999/2011 bei Europos Sąjungos Tarybos 2011 m. spalio 10 d. sprendimu Nr. 2011/666/BUSP. Nurodė, kad panaikinti ribojančias priemones galima tik kreipiantis į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą, ginčijant asmeniui taikomų ribojančių priemonių teisėtumą, tačiau šią teisę pareiškėjai gali įgyvendinti su Europos Sąjungos advokatų pagalba. Pabrėžė, jog Europos Sąjungos Bendrojo Teismo procedūros reglamento 43, 44 straipsniai numato, kad visi pateikiami dokumentai turi būti pasirašyti advokato. Advokatas, kuris atstovaus asmeniui Europos Sąjungos Bendrajame Teisme, privalo turėti teisę verstis advokato praktika Europos Sąjungos arba Europos Ekonominės Erdvės susitarimo šalyje.

Nurodė, kad siekiant realiai užtikrinti Europos Sąjungos priimtų teisės aktų apskundimo teisę bei sudaryti asmenims galimybę pasinaudoti Europos Sąjungos advokatų pagalba, Europos Sąjungos Reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnyje įtvirtinta, kad valstybės narės kompetentinga institucija (šiuo atveju – Užsienio reikalų ministerija), esant, jos nuomone, tinkamoms sąlygoms, gali leisti nutraukti tam tikrų lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymą arba leisti naudotis tam tikromis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, nustačiusi, kad tos lėšos ar ekonominiai ištekliai yra skirti <...> kompensuoti patirtas išlaidas, susijusias su teisinių paslaugų teikimu.

Pabrėžė, kad pareiškėjai, atsižvelgdami į nurodytą reglamentavimą bei siekdami įgyvendinti savo teisę į gynybą, sudarė teisinių paslaugų teikimo sutartis su Lietuvos advokatų kontora „LAWIN Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai“ (toliau – ir LAWIN, advokatų kontora), skundžiant Europos Sąjungos reglamentus ir sprendimus. LAWIN įsipareigojo paruošti ir pateikti Europos Sąjungos Tarybai bei Europos Sąjungos Bendrajam Teismui dėl ribojančių priemonių pagal priimtus reglamentus ir sprendimus pareiškimus dėl minėtų teisės aktų panaikinimo. Pareiškėjai nurodė, kad paslaugas, numatytas sutartyje, advokatų kontora suteikė, t. y. 2011 m. rugpjūčio 8 d. Europos Sąjungos Tarybai buvo pateikti prašymai dėl sprendimo įtraukti pareiškėjus į sąrašus asmenų, kuriems taikomos ribojančios priemonės, peržiūrėjimo, Europos Sąjungos Bendrajam Teismui buvo pateikti pareiškimai dėl Europos Sąjungos Reglamento (ES) Nr. 588/2011 bei Europos Sąjungos Tarybos 2011 m. birželio 20 d. sprendimo Nr. 2011/357/CFSP taikymo pareiškėjams panaikinimo. Pažymėjo, kad visa ši informacija bei patvirtinantys įrodymai 2011 m. gruodžio 2 d. buvo pateikti atsakovams.

Pareiškėjai pažymėjo, kad už suteiktas teisinės paslaugas LAWIN išrašė keturias PVM sąskaitas–faktūras, kurių pagrindu jie pervedė į advokatų kontoros banko sąskaitą atitinkamas pinigų sumas, tačiau vykdant Europos Sąjungos pritaikytas ribojančias priemones, pervestos lėšos buvo užšaldytos advokatų kontoros banko sąskaitoje. Nurodė, kad siekdami, jog teisinės paslaugos, numatytos sudarytoje teisinių paslaugų sutartyje ir toliau būtų teikiamos, jie kreipėsi į Užsienio reikalų ministeriją bei Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybą, prašydami leisti įgyvendinti Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 d. b punkte numatytą išimtį (toliau – ir Išimtis) – atšaldyti pareiškėjų lėšas ir leisti naudotis lėšomis teisinėms paslaugoms, kurios buvo suteiktos, apmokėti pervedant jas į advokatų kontoros banko sąskaitą ir atšaldant ir leidžiant naudoti pareiškėjų lėšas jau esančias advokatų kontoros banko sąskaitoje. Pabrėžė, kad Užsienio reikalų ministerija nepagrįstai atsisakė leisti pareiškėjams įgyvendinti nurodytą Išimtį, o Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba atsisakė Išimtį įgyvendinti.

Nurodė, kad priimti atsakovų sprendimai yra neteisėti ir nepagrįsti, prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams, t. y. Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsniui, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas, VAĮ) 3, 8 straipsniui, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir Administracinių bylų teisenos įstatymas, ABTĮ) normoms bei teismų praktikai, reglamentuojančiai atsakovams suteiktos diskrecijos ribas, Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (toliau – ir Konstitucija) įtvirtintam teisinės valstybės principui, Europos Žmogaus Teisių ir Pagrindinių Laisvių Apsaugos Konvencijos 6 straipsnio 1 daliai bei Europos Sąjungos Pagrindinių

Laisvių Chartijos 47 straipsniui, priimant sprendimus buvo pažeistos pagrindinės procedūros, užtikrinančios objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimų pagrįstumą.

Pareiškėjai pabrėžė, kad Europos Sąjungos reglamentas (EB) Nr. 765/2006 yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse. Minėto reglamento 3 straipsnis įtvirtina ne tik teisę valstybės narės kompetentingos institucijos, bet ir pareigą suteikti Išimtį, jei prašančio asmens situacija atitinka apibrėžtą situaciją, t. y. jeigu lėšos, kurias prašoma atšaldyti yra skirtos išimtinai teisinėms paslaugoms apmokėti. Tvirtino, kad atsakovai turėjo pareigą suteikti Išimtį, nes prašomos atšaldyti lėšos yra skirtos tik teisinėms paslaugoms sumokėti, paaiškinimai bei juos patvirtinantys įrodymai atsakovams buvo pateikti. Visos susiklosčiusios aplinkybės atitiko Europos Sąjungos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnio dispoziciją, kurios pagrindu atsakovams atsirado pareiga suteikti pareiškėjams Išimtį. Pabrėžė, kad kitoks Europos Sąjungos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnio aiškinimas (nenustatant pareigos, kai yra visos apibrėžtos aplinkybės) sudarytų tokią teisinę situaciją, pagal kurią visų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingos institucijos atsisakytų suteikti prašančiam asmeniui Išimtį, o tokiu atveju būtų užkertamas kelias pritaikytas sankcijas ginčyti Europos Sąjungos Bendrajame Teisme, nes tai padaryti galima tik pasitelkus Europos Sąjungos advokatų pagalbą. Pažymėjo, kad tai pažeistų prašančio asmens prigimtine teisę į teisminę gynybą, kuri įtvirtinta ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos Sąjungos pamatiniuose teisės aktuose. Atkreipė dėmesį į tai, kad advokatų kontora LAWIN pradėjo atstovavimo procesą, parengė reikiamus dokumentus, juos pateikė Europos Sąjungos Tarybai bei Europos Sąjungos Bendrajam Teismui, todėl skundžiamais sprendimais atsakovai pažeidžia ne tik pareiškėjų teises, bet ir advokatų kontoros teises. Pažymėjo, jog skundžiamais sprendimais neatitinka VAI 8 straipsnio reikalavimų, jie yra labai lakoniški, nepagrįsti teisės aktų nuostatomis, objektyviais duomenimis, nenurodyta priimtų sprendimų apskundimo tvarka, kas sudaro pagrindą panaikinti priimtus sprendimus.

Nurodė, kad priimant skundžiamus sprendimus buvo pažeistos ir nustatytos viešojo administravimo subjektų diskrecijos ribos, nes diskrecijos teisė nėra absoliuti. Atkreipė dėmesį, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) yra konstatavęs, kad viešojoje teisėje veikiančios valstybės institucijos diskrecijos teisę realizuoja įstatymų rėmuose, todėl vykdydamos savo diskreciją ir priimdamos sprendimus, kuriais atsisakoma realizuoti tam tikrą teisę, savo sprendimus jos privalo motyvuoti ir paremti atitinkamomis teisės normomis, todėl, net jei atsakovai turėtų diskrecijos teisę nesuteikti Išimties, kuomet lėšos yra skirtos teisinėms paslaugoms apmokėti, jie negalėtų atsisakyti suteikti Išimtį nemotyvuotu ir nepagrįstu teisės normomis sprendimu.

Pareiškėjai tvirtino, kad priimti sprendimai pažeidžia Konstitucijoje įtvirtintą teisinės valstybės principą bei jo sudėtinę dalį – kiekvieno asmens teisę į tinkamą teisminį procesą, Europos Žmogaus Teisių ir Pagrindinių Laisvių Apsaugos Konvencijoje 6 straipsnyje įtvirtintą teisę į teisingą teismą, nes priimtus Europos Sąjungos Tarybos sprendimus galima užginčyti tik Europos Sąjungos Bendrajame Teisme tik per Europos Sąjungos advokatus, o siekiant gauti pastarųjų teisinės paslaugas, būtina užtikrinti galimybę tokias paslaugas apmokėti. Pabrėžė, kad būtent Europos Sąjungos Taryba numatė Išimties pritaikymo mechanizmą, kurio dėka asmuo gali kreiptis į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą, tačiau atsakovai ignoruoja šį Išimties pritaikymo mechanizmą, pažeisdamos teisę į teismo prieinamumą. Nurodė, jog ginčijami sprendimai prieštarauja ir aukščiausios galios žmogaus teises saugančiam teisės aktui – Europos Sąjungos Pagrindinių Laisvių Chartijai, nes joje yra įtvirtinta kiekvieno asmens teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą.

Atsakovas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija atsiliepime į pareiškėjų skundą (t. I, b. l. 115-126) su pareiškėjų V. P., ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport–Pari“ ir PUE „BT Telecommunications“ skundu nesutiko ir prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Pabrėžė, kad viešojo administravimo, vykdomosios valdžios įgyvendinimo srityje suteikiama diskrecija apibūdinama kaip viešojo valdymo subjekto galimybė pasirinkti elgesio variantą tais atvejais, kai įgyvendinant jo turimus įgaliojimus turi būti priimtas administracinis sprendimas, kuris paprastai būna įforminamas norminiu arba individualaus pobūdžio teisės aktu. Pažymėjo, kad

administracinė diskrecija tai – galia, suteikianti administravimo subjektui tam tikrą veiklos laisvę priimant sprendimus, leidžianti jį iš keleto teisiškai galimų elgesio variantų pasirinkti tą, kuris, jo nuomone, yra tinkamiausias. Tokia administracinė diskrecija leidžia administravimo institucijoms ir pareigūnams adekvačiai reaguoti į iškilusius klausimus, nes priimant teisės aktus nėra galimybės numatyti visų aplinkybių, kurios gali iškilti ateityje. Pabrėžė, kad Užsienio reikalų ministerija priimdama skundžiamus sprendimus veikė pagal suteiktus įgaliojimus ir suteiktą diskreciją įgyvendino tinkamai ir neturėjo diskrecijos teisės pasirinkti alternatyvaus elgesio varianto, kaip nurodo pareiškėjai.

Atkreipė dėmesį į tai, kad nagrinėdama pareiškėjų prašymus ir priimdama sprendimus, Užsienio reikalų ministerija išanalizavo ne tik pareiškėjų prašymuose pateiktus argumentus, bet ir visą jai prieinamą su pareiškėjų įtraukimu į sąrašus asmenų, kuriems Europos Sąjungos šalyse taikomos ribojančios sankcijos, susijusią informaciją. Nurodė, kad svarstydamą pareiškėjų prašymus dėl Išimčių taikymo, kartu su Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymu taikė su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu glaudžiai susijusius Lietuvos Respublikos nacionalinių saugumo pagrindų įstatymą, Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos įstatymą, Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymą. Užsienio reikalų ministerijos sprendimų dėl Išimties netaikymo pareiškėjams priėmimui lemiamos reikšmės turėjo Užsienio reikalų ministerijos disponuojama iš Europos Sąjungos Tarybos išorinių santykių patarėjų (sankcijų) darbo grupės bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tarnybų gauta informacija, susijusi su pareiškėjų veikla ir jų disponuojamų lėšų kilme. Nurodė, jog Užsienio reikalų ministerijos turima informacija buvo įslaptinta, todėl negalėjo būti paviešinta atsakymuose dėl Išimties netaikymo, todėl negalėjo pareiškėjams aiškiai ir konkrečiai nurodyti sprendimą sąlygojusią faktinių aplinkybių ir išsamių motyvų.

Nurodė, kad priimant skundžiamus sprendimus Užsienio reikalų ministerija vertino Europos Sąjungos Tarybos išorinių veiksmų tarnybos pateiktą išslaptintų dokumentų teksto dalį. Informacijoje nurodoma, jog V. P. yra pagrindinis finansinis A. L. režimo rėmėjas, jis vadovauja didžiausiai (*duomenys neskelbtini*) ginklais prekiaujančiai bendrovei (*duomenys neskelbtini*) ir iš esmės kontroliuoja (*duomenys neskelbtini*) ginklų eksportą. Manoma, kad didelė dalis A. L. asmeninio turto ir (*duomenys neskelbtini*) rezervinio fondo sukaupta iš prekybos ginklais ir loterijų, kad V. P. sėkmei prekiaujant ginklais ir tolesnei veiklos plėtotei pelninguose sektoriuose įtakos turėjo artimi šio verslininko ryšiai su aukščiausiais pareigūnais, tarp jų ir su saugumo tarnybų pareigūnais, kad V. P. yra bendrovės (*duomenys neskelbtini*) pirmininkas, ši bendrovė yra jo pagrindinis turtas, tai didžiausia (*duomenys neskelbtini*) gynybos produktų eksporto ir importo įmonė, kurios specializacija – aviacijos įrangos, gynybos sistemų ir ginkluotės tiekimas ir modernizavimas, kad V. P. siejamas su garsiu (*duomenys neskelbtini*) prekiautoju ginklais V. B..

Pabrėžė, kad Užsienio reikalų ministerijoje turima informacija leido padaryti išvadą, jog V. P. ir kitų pareiškėjų pinigines lėšas, skirtas apmokėti už advokatų kontoros LAWIN suteiktas teises paslaugas, yra įgytos neleistinu būdu, todėl buvo nuspręsta netenkinti pareiškėjų prašymų įgyvendinti Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnio Išimtį.

Nesutiko su pareiškėjų skundo teiginiais, jog Užsienio reikalų ministerijos ginčijami sprendimai prieštarauja VAI. Nurodė, kad Užsienio reikalų ministerija, prieš priimdama sprendimus pagal pareiškėjų prašymus, privalėjo išsiaiškinti ir aplinkybes, ar pareiškėjų vykdomos pinigines operacijos ir sandoriai nėra įtartini. Šiam tikslui pasiekti Užsienio reikalų ministerija turėjo teisę, remdamasi VAI 3 straipsnio 5 punkte numatytu tarnybinio bendradarbiavimo principu, kreiptis į kitas kompetentingas institucijas, siekiant gauti informaciją, reikalingą sprendimui dėl pareiškėjų pateiktų prašymų priimti. Pažymėjo, kad Užsienio reikalų ministerija bendradarbiavo su Europos Sąjungos Tarybos išorinių veiksmų tarnyba bei Lietuvos Respublikos specialiosiomis tarnybomis ir gavo reikšmingą informaciją tinkamam sprendimui pareiškėjų atžvilgiu priimti, tačiau sprendimuose, laikydamosi Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo reikalavimų, neturėjo objektyvios galimybės nurodyti konkrečių sprendimus sąlygojusią faktinių aplinkybių ir motyvų. Atkreipė dėmesį į tai, kad LVAT, formuodamas teismų praktiką, yra pažymėjęs, jog kiekvienu konkrečiu atveju teismas privalo *ad hoc* įvertinti, ar nustatyti individualaus administracinio akto turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus

administracinio akto adresatams suprasti atitinkamų visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, atsižvelgiant ir į individualaus administracinio akto adresato žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą. Nurodė, kad LVAT praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, kad VAĮ nėra nustatyta, keliuose rašytiniuose dokumentuose turi būti išdėstytas individualaus administracinio akto pagrindimas (jo turinys) ir pats sprendimas dėl nustatytų ar suteiktų teisių, t. y. nereikalaujama, kad toks aktas būtų surašytas viename dokumente. Pabrėžė, kad išdėstytos faktinės aplinkybės bei nurodyti teisės aktai leidžia daryti išvadą, kad pareiškėjai iš esmės galėjo ir turėjo suvokti (suprasti) Užsienio reikalų ministerijos priimtų sprendimų faktinius ir teisinius pagrindus, priėmimo motyvus. Atsakovo teigimu, VAĮ 8 straipsnio 1 dalies reikalavimų pažeidimas vertintinas kaip neesminis, nesudarantis savarankiško ir pakankamo pagrindo ginčijamus Užsienio reikalų ministerijos sprendimus pripažinti neteisėtais ir panaikinti juos.

Atsakovas Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos atsiliepime į pareiškėjų skundą (t. I, b. l. 106-109) su pareiškėjų V. P., ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport – Pari“ ir PUE „BT Telecommunications“ skundu nesutiko ir prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodė, kad Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių 3 straipsnis suteikia valstybių narių kompetentingoms institucijoms teisę, o ne pareigą taikyti sankcijų išimtis šiame straipsnyje numatytais atvejais. Minėto reglamento II priede Lietuvos kompetentinga institucija – Užsienio reikalų ministerija, kuri pati sprendžia, kokios tinkamos sąlygos turi atsirasti, priimant sprendimą dėl lėšų išaldymo panaikinimo. Pažymėjo, kad Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamentas (EB) Nr. 765/2006 nenustato kriterijų išimties taikymui, jame pateikiami galimi išimties taikymo pagrindai.

Nesutiko su pareiškėjų skunde nurodomais argumentais, kad atsakovų ginčijami sprendimai yra neteisėti ir nepagrįsti, kadangi prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams, taip pat kad juos priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, užtikrinančios objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimo pagrįstumą. Pažymėjo, kad Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, sprendžiant klausimą dėl tarptautinių sankcijų išimčių įgyvendinimo pagal Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamentą (EB) Nr. 765/2006, nėra tas subjektas, kuris priima atitinkamus sprendimus, todėl sprendimai negali būti pripažinti nepagrįstais, neteisėtais. Nurodė, kad ginčijami Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos sprendimai neviršija teisės aktų bei teismų praktikos nustatytas atsakovo diskrecijos ribų bei neprieštarauja Europos Sąjungos, Lietuvos Respublikos teisės aktams.

Pažymėjo, kad pareiškėjų skundas susijęs su Europos Sąjungos teisės normų taikymu, todėl, vadovaujantis ABTĮ 4 straipsnio 3 dalimi dėl Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento (EB) Nr. 765/2006 normų taikymo ir esant pagrindui, tikslinga būtų gauti kompetentingos Europos Sąjungos teisminės institucijos preliminarų nutarimą Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento (EB) Nr. 765/2006 ir kitų skunde minėtų teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimu.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2012 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu (t. III, b. l. 1-9) pareiškėjų V. P., ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport-Pari“, PUE „BT Telecommunications“ skundą tenkino visiškai ir panaikino Užsienio reikalų ministerijos 2012 m. sausio 4 d. sprendimus Nr. (21.2.6.17.1)-3-59 (dėl V. P.), Nr. (21.2.6.17.1)-3-60 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. (21.2.6.17.1)-3-58 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. (21.2.6.17.1)-3-57 (dėl PUE „BT Telecommunications“), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2012 m. sausio 19 d. sprendimus Nr. 25/4-3-2-1431(dėl V. P.), Nr. 25/4-3-2-1436 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. 25/4-3-2-1438 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. 25/4-3-2-1432 (dėl PUE „BT Telecommunications“), V. P., ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport – Pari“ ir

PUE „BT Telecommunications“ prašymai leisti įgyvendinti Išimtį, numatytą Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnyje bei leisti atšildyti lėšas, skirtas teisinėms paslaugoms apmokėti, grąžinami Užsienio reikalų ministerijai bei Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai nagrinėti iš naujo.

Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs bylos medžiagą, nustatė, jog pareiškėjai V. P., ZAO „Sport – Pari“ bei PUE „BT Telecommunications“ 2011 m. gruodžio 2 d., o ZAO „Beltechexport“ 2011 m. gruodžio 6 d. su prašymais leisti įgyvendinti Išimtį, numatytą Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnyje bei leisti atšildyti lėšas, skirtas teisinėms paslaugoms apmokėti, kreipėsi į Užsienio reikalų ministeriją bei į Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą. Užsienio reikalų ministerija 2012 m. sausio 4 d. priėmė sprendimus Nr. (21.2.6.17.1)-3-59 (dėl V. P.), Nr. (21.2.6.17.1)-3-60 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. (21.2.6.17.1)-3-58 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. (21.2.6.17.1)-3-57 (dėl PUE „BT Telecommunications“), kuriais, atsižvelgusi į visas teisines ir politines aplinkybes, nusprendė neduoti sutikimo dėl prašomos Išimties įgyvendinimo. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba, atsakydama į tuos pačius pareiškėjų prašymus, 2012 m. sausio 19 d. priėmė sprendimus Nr. 25/4-3-2-1431(dėl V. P.), Nr. 25/4-3-2-1436 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. 25/4-3-2-1438 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. 25/4-3-2-1432 (dėl PUE „BT Telecommunications“), kuriais nusprendė, kad prašomos Išimties įgyvendinti negali, nes Užsienio reikalų ministerija priėmė sprendimus neduoti sutikimo dėl Europos Sąjungos tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnyje įvirtintos Išimties įgyvendinimo.

Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad byloje ginčas kilęs dėl Užsienio reikalų ministerijos 2012 m. sausio 4 d. sprendimų Nr. (21.2.6.17.1)-3-59 (dėl V. P.), Nr. (21.2.6.17.1)-3-60 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. (21.2.6.17.1)-3-58 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. (21.2.6.17.1)-3-57 (dėl PUE „BT Telecommunications“), kuriais Užsienio reikalų ministerija, atsižvelgusi į visas teisines ir politines aplinkybes, nusprendė neduoti sutikimo dėl prašomos Išimties įgyvendinimo, ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos 2012 m. sausio 19 d. sprendimų Nr. 25/4-3-2-1431(dėl V. P.), Nr. 25/4-3-2-1436 (dėl ZAO „Beltechexport“), Nr. 25/4-3-2-1438 (dėl ZAO „Sport – Pari“) bei Nr. 25/4-3-2-1432 (dėl PUE „BT Telecommunications“), kuriais FNTT nusprendė, kad prašomos Išimties įgyvendinti negali, nes Užsienio reikalų ministerija priėmė sprendimus neduoti sutikimo dėl Europos Sąjungos tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnyje įvirtintos Išimties įgyvendinimo, teisėtumo bei pagrįstumo.

Teismas rėmėsi VAĮ 3 straipsnio 8 dalimi, 8 straipsnio 1 dalimi ir pabrėžė, jog byloje skundžiami administraciniai aktai turi atitikti nurodytų teisės aktų keliamus reikalavimus. Pažymėjo, jog Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) 3 straipsnyje įtvirtinta, kad valstybės narės kompetentinga institucija, esant jos nuomone tinkamoms sąlygoms, gali leisti nutraukti tam tikrų lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymą arba leisti naudotis tam tikromis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, nustačiusi, kad tos lėšos ar ekonominiai ištekliai yra: <...> skirti sumokėti tik pagrįstus profesinius mokesčius ir kompensuoti patirtas išlaidas, susijusias su teisinių paslaugų teikimu. Europos Sąjungos veikimo sutarties 288 straipsnyje nustatyta, kad vykdydamos Sąjungos kompetenciją, institucijos priima reglamentus, direktyvas, sprendimus, rekomendacijas ir nuomones (1 d.); reglamentas yra taikomas visuotinai. Jis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse (2 d.); direktyva yra privaloma kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta, rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, bet nacionalinės valdžios institucijos pasirenka jos įgyvendinimo formą ir būdus (3 d.). Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Europos Sąjungos reglamentai dėl tarptautinių sankcijų ir jų įgyvendinimo išimčių, priimti remiantis Europos bendrijos steigimo sutartimi, yra tiesiogiai taikomi Lietuvos Respublikoje nuo jų įsigaliojimo. Remdamasis nurodytomis teisės aktų nuostatomis pirmosios instancijos teismas pažymėjo, jog Europos Sąjungos Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2006 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) yra tiesiogiai taikomas Lietuvos Respublikoje nuo jo įsigaliojimo.

Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs bylos medžiagą ir išanalizavęs teisinį reglamentavimą, pažymėjo, jog Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b punkto tikslas yra užtikrinti asmens gynybą. Teismas atsakovų argumentus,

kad minėto reglamento 3 straipsnis suteikia valstybių narių kompetentingoms institucijoms teisę, o ne pareigą, taikyti sankcijų išimtis šiame straipsnyje numatytais atvejais, vertino kritiškai. Šiuo aspektu teismas pažymėjo, jog diskrecijos teisė nėra absoliuti ir negali būti prilyginama privačioje teisėje veikiančiam šalių valios principui. Viešojoje teisėje veikiančios valstybės institucijos diskrecijos teisę realizuoja įstatymų rėmuose, todėl vykdydamos savo diskreciją ir priimdamos sprendimus, kuriais atsisakoma realizuoti tam tikrą teisę, savo sprendimus jos privalo motyvuoti ir paremti atitinkamomis teisės normomis (žr. LVAT 2011 m. gegužės 16 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1118/2011). Pirmosios instancijos teismas sprendė, jog šiuo atveju priimti Užsienio reikalų ministerijos sprendimai yra nemotyvuoti, neparemti atitinkamomis teisės normomis, todėl, remdamasis VAI 8 straipsnio 1 dalimi, 2 dalimi, konstatavo, jog ginčijami Užsienio reikalų ministerijos sprendimai nėra pagrįsti jokiais objektyviais duomenimis (faktais), o taikomos poveikio priemonės (neduoti sutikimo dėl prašomos Išimties įgyvendinimo) nėra motyvuotos. Be to, Užsienio reikalų ministerija sprendimuose nenurodė minėtų administracinių aktų apskundimo tvarkos, taip suvaržydama pareiškėjų teises į tinkamą gynybą.

Teismas atsakovo Užsienio reikalų ministerijos argumentus, kad sprendimuose negalėjo aiškiai ir konkrečiai nurodyti sprendimų sąlygojusių faktinių aplinkybių ir išsamių motyvų, nes priimant skundžiamus sprendimus buvo remiamasi Europos Sąjungos Tarybos išorinių santykių patarėjų darbo grupės bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tarnybų gauta informacija, susijusia su pareiškėjų veikla ir jų disponuojamomis lėšomis, kuri buvo įslaptinta, kad pareiškėjai iš esmės galėjo ir turėjo suvokti Užsienio reikalų ministerijos priimtų sprendimų faktinius ir teisinius pagrindus, priėmimo motyvus, vertino kritiškai. Pabrėžė, jog Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnyje yra numatyta galimybė leisti naudotis lėšomis ir kitais tikslais (ne tik teisinėms paslaugos kompensuoti), todėl kompetentinga institucija, priimdama sprendimą duoti ar neduoti sutikimą dėl prašomos Išimties įgyvendinimo, turi vertinti konkrečią situaciją ir aplinkybes, patikrinti ar lėšos pagrįstos, ar nebus panaudotos kitiems tikslams, ar pateikti visi rašytiniai įrodymai, kurie pagrindžia asmens atstovavimą ir, ar prašymas atitinka visas Išimties taikymo sąlygas, o žodžio „gali“ panaudojimą reikia aiškinti viso 3 straipsnio dalies kontekste. Atsižvelgdamas į tai, teismas nurodė, jog Užsienio reikalų ministerija, priimdama skundžiamus sprendimus, vertino Europos Sąjungos Tarybos medžiagą, kurios pagrindu pareiškėjams ir buvo pritaikytos sankcijos pagal Europos Sąjungos Tarybos reglamentą (EB) Nr. 765/2006 (V. P. yra pagrindinis finansinis A. L. režimo rėmėjas, vadovauja didžiausiai (*duomenys neskelbtini*) ginklais prekiaujančiai bendrovei ir kt.), o ne minėtame reglamente numatytas Išimties taikymo sąlygas.

Pirmosios instancijos teismo manymu, ar sankcijos pareiškėjams buvo pritaikytos pagrįstai, vertins Europos Sąjungos Bendrasis Teismas, kuriame pareiškėjai ir siekia apginti savo teises, pasitelkdami Europos Sąjungos advokatus. Pabrėžė, jog pareiškėjai ginčyti Europos Sąjungos Tarybos pritaikytas sankcijas gali tik Europos Sąjungos Bendrajame Teisme ir tik Europos Sąjungos advokatų pagalba, kaip tai numatyta Europos Sąjungos Bendrojo Teismo procedūros reglamente (43, 44 str.). Teismo nuomone, tokio aiškinimo kontekste akivaizdu, kad Europos Sąjungos Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2006, nustatydamas sankcijas, taip pat suteikė galimybę asmenims gauti teises paslaugas savo gynybai (3 str. 1 d. b p.). Tokios pačios pozicijos laikosi ir Europos Sąjungos Taryba, kuri pateiktame triplike į pareiškėjų skundą pabrėžė, kad pritaikydama ribojančias priemones, neketino neleisti pareiškėjams gauti teisinių paslaugų savo gynybai, kadangi tam yra numatytas aiškus Išimties pritaikymo mechanizmas, kurio dėka asmuo ir gali įgyvendinti savo teisę į gynybą ir mano, kad valstybės narės pasinaudos šia galimybe, nenukrypdamos nuo savo įsipareigojimų žmogaus teisių atžvilgiu bei Europos Sąjungos įstatymų atžvilgiu. Pažymėjo, kad tokia situacija yra labai neįprasta, kad valstybės narės atsakinga institucija, remdamasi Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsniu, atmestų prašymus, todėl Europos Sąjungos Taryba negalėjo to numatyti. Paaikšino, kad Europos Sąjungos Bendrasis Teismas, analogiškoje kaip pareiškėjų situacijoje, pasisakė, kad asmeniui turi būti suteikiama teisė į teisinę gynybą, nes tokiu būdu yra užtikrinamas efektyvus teisingumo vykdymas. Jei nepagrįstai yra ribojama asmens teisė remiantis Išimtimi gauti teisinę pagalbą, kai tam egzistuoja visos Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnyje numatytos sąlygos, tai tokia situacija

negali tęsti ir turi būti likviduota kompetentingų institucijų (Europos Sąjungos Bendrasis Teismas, bylos Nr. T-196/11J-35/2011, *A. M. prieš Europos Sąjungos Tarybą*).

Atsižvelgdamas į nurodytus argumentus, pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad Užsienio reikalų ministerijos priimti sprendimai nėra pagrįsti faktinėmis aplinkybėmis, nėra motyvuoti, nėra nurodyta jų apskundimo tvarka, jie neatitinka VAI 8 straipsnio 1 bei 2 dalių nuostatų, todėl negali būti pripažinti teisėtais ir pagrįstais. Pažymėjo, jog Užsienio reikalų ministerija priimdama ginčijamus sprendimus turėjo vertinti tik Išimties suteikimui keliamas sąlygas, t. y. ar pareiškėjai kreipėsi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą, ar juos atstovauja advokatų kontora LAWIN, ar advokatų kontoros LAWIN nurodytiems atstovams leista pareiškėjus atstovauti Europos Sąjungos Bendrajame Teisme, ar lėšos skirtos teisinėms paslaugoms apmokėti. Nurodė, jog nesutikimą suteikti Išimtį privalėjo pagrįsti teisės aktų nuostatomis bei įvardinti, kokių keliamų Išimties suteikimui sąlygų pareiškėjai neatitinka, o tai, teismo vertinimu, nėra įslaptinta informacija, todėl galėjo ir turėjo būti nurodyta ginčijamų sprendimų motyvuojamojoje dalyje.

III.

Atsakovas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija apeliaciniu skundu (t. III, b. I. 13-22) prašo panaikinti 2012 m. rugpjūčio 27 d. Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjų V. P., ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport-Pari“, PUE „BT Telecommunications“ skundą atsakovo Užsienio reikalų ministerijos atžvilgiu atmesti kaip nepagrįstą.

Apeliaciniame skunde nurodomi argumentai, pateikti pareiškėjo skunde pirmosios instancijos teismui.

Papildomai pažymima, jog VAI 8 straipsnį reikia aiškinti ir taikyti sistemiskai su kitomis šio įstatymo bei kitų įstatymų ir teisės aktų normomis. VAI 3 straipsniu įtvirtinami viešojo administravimo principai, *inter alia* įstatymo viršenybės principas (3 str. 1 p.), kuris reikalauja, kad administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais būtų pagrįsti įstatymais. Tai reiškia, kad URM, prieš priimdama sprendimą pagal pareiškėjų prašymus, privalėjo, be kitų klausimų, išsiaiškinti ir aplinkybes, ar pareiškėjų vykdomos piniginės operacijos ir sandoriai, kuriais buvo apmokėta už teisinės paslaugas advokatų kontorai LAWIN, yra leistini. Tarnybinio bendradarbiavimo principo pagrindu (VAI 3 str. 5 p.) URM kreipėsi į kitas kompetentingas institucijas informacijai gauti. URM bendradarbiavo su ES Tarybos išorinių veiksmų tarnyba bei Lietuvos Respublikos specialiosiomis tarnybomis ir gavo reikšmingą informaciją tinkamam sprendimui pareiškėjų atžvilgiu priimti. Pagal surinktą informaciją, piniginės lėšos, skirtos apmokėti už advokatų kontoros LAWIN suteiktas paslaugas, buvo įgytos neleistinu būdu. Atkreipia dėmesį, kad ne visa gauta informacija yra viešintina ir dėl Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo reikalavimų neturėjo objektyvios galimybės 2012 m. sausio 4 d. raštuose pareiškėjams nurodyti konkretų sprendimą sąlygojusią visų faktinių aplinkybių ir išsamių motyvų.

Pažymi, jog VAI 8 straipsnyje nenumatyta, kad individualaus administracinio akto turinys (jo pagrindimas) turi būti išdėstytas vientisame dokumente. Papildomos dokumentacijos buvimas lemia, kad ginčijamas sprendimas yra grindžiamas objektyviais duomenimis, kurie yra sudėtinė ginčijamo sprendimo dalis (žr. LVAT 2009 m. balandžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-426/2009, 2011 m. kovo 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1411/2011). URM bylą nagrinėjančiam teismui kartu su 2012 m. sausio 4 d. sprendimais pateikė papildomą dokumentaciją, kuria buvo grindžiami priimti sprendimai – 2011 m. gegužės 30 d. EEAS informaciją bei nuorodas į įslaptintą medžiagą – Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento 2011 m. spalio 11 d. raštą Nr. (06)-19-498KF-890 KF bei Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos 2011 m. rugsėjo 29 d. raštą Nr. S-010-3183KF. Pabrėžė, jog pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė išreikalauti iš specialiųjų tyrimų tarnybų minėtus dokumentus ir juos įvertinti VAI 8 straipsnio bei teisminės praktikos kontekste, o URM neteko galimybės teismui papildomai pagrįsti 2012 m. sausio 4 d. sprendimų motyvuotumą.

Atsakovas pažymi, jog pareiškėjai iš esmės galėjo ir turėjo suvokti (suprasti) URM priimtų sprendimų faktinius ir teisinius pagrindus, priėmimo motyvus. Šios bylos kontekste VAĮ 8 straipsnio 1 dalies pažeidimas iš esmės vertintinas kaip neesminis, nesudarantis savarankiško ir pakankamo pagrindo URM 2012 m. sausio 4 d. sprendimus pripažinti neteisėtais ir panaikinti juos (žr. LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. birželio 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011). Pabrėžia, jog atsakovas tvirtina, kad tai nesuvaržė pareiškėjų teisės į tinkamą gynybą.

Pažymi, kad URM 2012 m. sausio 4 d. sprendimai pareiškėjų atžvilgiu prieštarauja Europos Sąjungos Tarybos reglamentui Nr. 756/2006. Atsakovas, remdamasis ABTĮ 3 straipsnio 2 dalimi, pabrėžia, jog pirmosios instancijos teismas, sprendime nurodydamas, kad URM priimdama ginčijamus sprendimus turėjo vertinti tik Išimties suteikimui keliamas sąlygas, t. y. ar pareiškėjai kreipėsi į ES Bendrąjį Teismą, ar juos atstovauja advokatų kontora LAWIN, ar advokatų kontoros LAWIN nurodytiems asmenims leista pareiškėjams atstovauti ES Bendrajame Teisme, ar lėšos, skirtos teisinėms paslaugoms apmokėti, pažeidė Konstitucinio valdžių padalijimo principo įgyvendinimą.

Atsakovas nurodo, kad jis taikė Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalį, kurioje apibrėžiama šio įstatymo paskirtis – užtikrinti tinkamą Lietuvos Respublikos tarptautinių įsipareigojimų bei ES bendrosios saugumo ir užsienio politikos vykdymą, sudaryti sąlygas Lietuvai efektyviau prisidėti prie taikos ir stabilumo palaikymo pasaulyje, taip pat tarptautinės bendruomenės kovos su terorizmu, žmogaus teisių pažeidimais, teritoriniais, etniniais ir religiniais konfliktais kitose valstybėse bei užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesus. Šis įstatymas (11 str.) įpareigoja URM koordinuoti tarptautinių sankcijų įgyvendinimą Lietuvoje. Pabrėžia, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. 1679 patvirtino Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros tvarkos aprašą (toliau – ir Aprašas), kurio 7 punktu įpareigojo URM pagal kompetenciją vykdyti civilinių, dvejetainio naudojimo prekių, karinės įrangos, paslaugų ir technologijų importo, eksporto, reeksporto ir tranzito apribojimų priežiūrą ir prižiūrėti jų atitiktį Vyriausybės nutarimams bei ES reglamentams dėl sankcijų įgyvendinimo. Aprašo 30 punktu URM pavesta įgyvendinti Išimtis pagal Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymo 4 straipsnio nuostatas, dėl šių Išimčių suteikimo ministerija turi konsultuotis su sankcijas nustačiusiomis institucijomis. Pagal Aprašo 31 punktą URM yra atsakinga už Lietuvos Respublikos pozicijų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo klausimais parengimą, derinimą ir pristatymą Europos Sąjungos Tarybos išorinių santykių patarėjų (sankcijų) darbo grupėje. Atsakovo teigimu, jo sprendimų dėl išimties netaikymo pareiškėjams priėmimui lemiamos reikšmės turėjo disponuojama iš ES Tarybos išorinių santykių patarėjų (sankcijų) darbo grupės bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tarnybų gauta informacija, susijusi su pareiškėjų veikla ir jų disponuojamų lėšų, skirtų apmokėti advokatų kontorai LAWIN už suteiktas paslaugas, kilme. Nurodo, kad priimdama sprendimą URM neturėjo diskrecijos teisės pasirinkti alternatyvų elgesio variantą, kaip nurodo pareiškėjai ir pirmosios instancijos teismas, nes URM veikė pagal suteiktus įgaliojimus ir suteiktą administracinę diskreciją įgyvendino tinkamai.

Akcentuoja, kad ES Tarybos triplike esanti informacija nėra oficialus reglamento aiškinimas, kadangi pagal Europos Sąjungos Sutarties 19 straipsnio ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio nuostatas išimtinė kompetencija aiškinti Europos Sąjungos teisės normas priklauso Europos Sąjungos Teisingumo Teismui. Nurodo, kad Europos Sąjungos Tarybos 2011 m. rugsėjo 20 d. rašte informuojama, kad Taryba negali komentuoti, kaip valstybės narės taiko lėšų įšaldymo išimtis, numatytas Tarybos reglamente (EB) Nr. 756/2006.

Atsakovas pažymėjo, jog Europos Sąjungos Bendrojo Teismo pirmininko 2012 m. kovo 26 d. nutartyje yra paneigiami Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimo teiginiai dėl bylos Nr. T-196/11, J-35/2011, A. M. prieš Europos Sąjungos Tarybą.

Pareiškėjai V. P., ZAO „Beltechexport“, ZAO „Sport-Pari“, PUE „BT Telecommunications“ atsiliepimu į atsakovo Užsienio reikalų ministerijos apeliacinį skundą (t. II, b. l. 36-40) prašo apeliacinį skundą atmesti kaip nepagrįstą, Vilniaus apygardos administracinio

teismo 2012 m. rugpjūčio 27 d. sprendimą palikti galioti nepakeistą.

Atsiliepime į apeliacinį skundą pareiškėjai remiasi argumentais, nurodytais atsiliepime į atsakovo skundą. Papildomai pažymi, jog URM pozicija, kad individualaus administracinio akto turinys (jo pagrindas) turi būti išdėstytas vientisame dokumente, o papildoma dokumentacija yra to akto sudėtinė dalis, yra nepagrįsta, kadangi šiuo atveju sprendimų priėmimo faktiniai duomenys ir teisės normos nebuvo nurodytos nei pačiuose sprendimuose, nei jokioje kitoje papildomoje dokumentacijoje, apie kurią URM ar FNTT būtų informavusios pareiškėjus. Nurodo, jog nemotyvuotas institucijos sprendimas, nenurodantis faktų ir argumentų yra ydingas, tiesiogiai pažeidžiantis asmens teisę į teisminę gynybą.

Pareiškėjai nurodo, jog skundžiamuose sprendimuose ne tik kad nenurodytos faktinės aplinkybės, motyvai ir taikytinos teisės normos, bet nenurodyta, kad URM remiasi slapta informacija ir neturi galimybių atskleisti informacijos vadovaujantis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymu. Nebuvo ir jokių papildomų paaiškinimų, kodėl pareiškėjams buvo atsisakyta leisti įgyvendinti išimtį. Be to pareiškėjai nei pirmosios instancijos teismo proceso metu, nei iki šiol nesupranta, kas jiems yra ar turėjo būti žinoma. Teigia, kad URM klaidina proceso dalyvius, nurodydamas, jog teismas nepagrįstai atsisakė išreikalauti iš specialiųjų tarnybų dokumentus.

Pareiškėjai pabrėžia, kad ši byla yra ne dėl pačių ES sankcijų, kuriomis užšaldytos pareiškėjų lėšos, ar šių sankcijų politinio, teisinio, ekonominio pagrįstumo, o išimtinai dėl asmenų teisės į teisminę gynybą realizavimo. Šioje byloje kilęs klausimas yra susijęs su asmens teisės į teisminę gynybą įgyvendinimu ir URM atsisakymu suteikti Išimtį pagal ES Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 3 straipsnio atitikimu teisės aktams. Pažymi, kad administracinės diskrecijos klausimas sprendžiant ekonominį ar politinį aspektą šiuo atveju nėra aktualus.

Akcentuoja, kad pirmosios instancijos teismas vertino tik kokia URM diskrecijos teisė, suteikta teisės normos – ES Tarybos reglamento – priimant sprendimus dėl leidimo įgyvendinti Išimtį. Pažymi, jog nurodyto teisės akto 3 straipsnio formuluotė suponuoja koncepciją, kad kompetentinga institucija turi taikyti Išimtį, jei egzistuoja jos taikymo sąlygos.

Pareiškėjai nurodo, kad jie pateikė visus įrodymus, kad jų prašymai atitinka Europos Sąjungos Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 Išimties taikymo sąlygas. Visi paaiškinimai bei juos patvirtinantys įrodymai, kad prašomos atšaldyti lėšos yra skirtos teisinėms paslaugoms sumokėti, atsakovams buvo pateikta kartu su 2011 m. gruodžio 2 d. prašymais. Buvo pateikti visi kriterijus ir reikalavimus atitinkantys dokumentai, kurie atitiko Europos Sąjungos Tarybos reglamento 3 straipsnio dispoziciją, kurios pagrindu atsakovams atsirado pareiga suteikti pareiškėjams Išimtį. URM sąlygų išpildymo fakto neneigė, bet iš esmės ir nevertino, ar šios sąlygos egzistuoja, o vertino Europos Sąjungos Tarybos medžiagą, kurios pagrindu buvo pritaikytos sankcijos pareiškėjams pagal Europos Sąjungos Tarybos reglamentą.

Paaškina, kad URM nurodomas ES Bendrojo Teismo sprendimas, paneigiantis pirmosios instancijos teismo išvadas dėl ES Bendrojo Teismo pozicijos, kad užtikrinant teisingumo vykdymą asmeniui turi būti suteikiama teisė į teisminę gynybą ir todėl asmens teisė į teisminę gynybą esant išpildytoms Išimties taikymo sąlygoms negali būti nepagrįstai ribojama.

Nesutinka su atsakovo teiginiu, jog sprendimai atsisakyti taikyti Europos Sąjungos Tarybos reglamento 3 straipsnio Išimtį yra pagrįsti kitais aktais – Lietuvos Respublikos įstatymais. Nurodo, kad lėšos yra užšaldytos Europos Sąjungos Tarybos reglamento pagrindu bei kitų susijusių Europos Sąjungos reglamentų ir direktyvų pagrindu. Pareiškėjai pradėjo atitinkamas bylas Europos Sąjungos Bendrajame teisme to paties Europos Sąjungos Tarybos reglamento pagrindu, nesutikdami dėl paskirtų sankcijų.

Pareiškėjai pabrėžia, kad pinigų kilmės klausimas nėra aktualus šios bylos kontekste. Be to, nors URM nurodė, kad pinigai buvo gauti neteisėtais būdais, tačiau nepateikė argumentų, pagrindžiančių šį teiginį. Pareiškėjai paaškina, kad URM neturi teisės vertinti, ar tam tikras asmuo palaiko neigiamai vertinamą politinį režimą ir 2011 m. gegužės 30 d. gauti EEAS dokumentai, kadangi tokia kompetencija priklauso ES Bendrajam teismui.

Atsakovas Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos atsiliepimu į atsakovo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos apeliacinį skundą (t. III,

b. l. 41-43) sutinka su apeliaciniu skundu ir prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. rugpjūčio 27 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą.

Atsiliepime į apeliacinį skundą atsakovas remiasi argumentais, nurodytais atsiliepime į pareiškėjų skundą. Papildomai pažymi, jog pagal Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymo 4, 12 straipsnių nuostatas, URM yra institucija, atsakinga už nustatytų tarptautinių sankcijų išimčių įgyvendinimą, o tarnyba – tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros institucija, atsakinga už finansinių sankcijų įgyvendinimo priežiūrą, todėl subjektai, dėl kurių yra įgyvendinamos tarptautinės sankcijos, siekdami pasinaudoti išimtimis, minimo įstatymo 4 straipsnio nustatyta tvarka turi kreiptis į tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūrą vykdančią instituciją, kuri kreipiasi į URM dėl išimties įgyvendinimo kiekvienu konkrečiu atveju ir įgyvendina išimtį tik gavusi jos sutikimą. Esant minėtam reglamentavimui, atsakovas savarankiškai negali priimti sprendimo dėl išimčių įgyvendinimo, minėtas sprendimas priimamas atsižvelgiant į URM priimtus sprendimus dėl išimčių įgyvendinimo.

Pažymi, jog Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento (EB) Nr. 765/2006 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) dėl Baltarusijai taikomų ribojamų priemonių 3 straipsniu suteikiama valstybių narių kompetentingoms institucijoms teisė, o ne pareiga taikyti sankcijų Išimtis šiame straipsnyje numatytais atvejais.

IV.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. gegužės 3 d. nutartimi administracinės bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą byloje Nr. C-314/13 Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos prieš V. P., BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO, BT Telecommunications PUE. Šioje byloje Europos Sąjungos Teisingumo Teismo buvo prašoma priimti prejudicinį sprendimą ir išaiškinti:

1. Ar Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad institucija, atsakinga už išimties, nurodytos minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punkte, taikymą, turi absoliučią diskreciją sprendama dėl nurodytos išimties suteikimo?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą yra neigiamas, kokiais kriterijais turi vadovautis ir yra saistoma institucija, sprendama dėl išimties pagal Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b punktą suteikimo?

3. Ar 2006 m. gegužės 18 d. Europos Sąjungos Tarybos reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad institucija, atsakinga už minėtos išimties suteikimą, atlikdama vertinimą dėl prašomos išimties suteikimo, be kita ko, turi teisę ar pareigą atsižvelgti į tai, kad pateikdami prašymą pareiškėjai siekia įgyvendinti savo pagrindines teises (šiuo atveju – teisę į teisminę gynybą), tačiau taip pat turi užtikrinti, kad konkrečiu atveju suteikta išimtimi nebus paneigiamas nustatytos sankcijos tikslas, ja nebus piktnaudžiaujama (pavyzdžiui, teisinei gynybai skirta pinigų suma bus akivaizdžiai neproporcinga suteiktų teisiųjų paslaugų apimčiai)?

4. Ar Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad vienas iš pagrindų, kuris gali pateisinti išimties pagal Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b punktą nesuteikimą, gali būti lėšų, kuriomis naudojantis būtų įgyvendinama nurodyta išimtis, įgijimo neteisėtumas?

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2014 m. birželio 12 d. priėmė prejudicinį sprendimą byloje Nr. C-314/13 Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos prieš V. P., BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO, BT Telecommunications PUE. Šiame sprendime Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, jog:

1. 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių, iš dalies pakeisto 2011 m. sausio 31d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 84/2011 ir 2011 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 588/2011, 3 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad kompetentinga nacionalinė institucija neturi absoliučios diskrecijos, kai priima sprendimą dėl pagal šią nuostatą pateikto prašymo taikyti išimtį, kad būtų galima pareikšti ieškinį ir užginčyti Europos Sąjungos nustatytų ribojamųjų priemonių teisėtumą, ir savo kompetenciją turi vykdyti laikydamasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antros pastraipos antrame sakinyje numatytų teisių ir reikalavimo, kad reiškiant ieškinį Bendrajame Teisme ieškovui turi atstovauti advokatas.

Kompetentinga nacionalinė institucija turi teisę patikrinti, ar lėšos, kurių įšaldymą prašoma panaikinti, skirtos išimtinai pagrįstiems profesiniams mokesčiams sumokėti ir su teisinių paslaugų teikimu susijusioms išlaidoms kompensuoti. Ji taip pat gali nustatyti sąlygas, kurias laiko tinkamomis užtikrinti, kad visų pirma būtų laikomasi paskirtos sankcijos tikslo ir nebūtų piktnaudžiaujama suteikta išimtimi.

2. Reglamento Nr. 765/2006, iš dalies pakeisto Įgyvendinimo reglamentu Nr. 84/2011 ir Reglamentu Nr. 588/2011, 3 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai lėšos ir ekonominiai ištekliai buvo įšaldyti remiantis šiuo reglamentu, lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymo išimtį, taikomą, kad būtų galima sumokėti už teisinės paslaugas, reikia vertinti atsižvelgiant į šią nuostatą, kurioje nėra jokios užuominos apie lėšų kilmę ir galimą neteisėtą jų įgijimą.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

V.

Byloje ginčas kilo dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2012 m. sausio 4 d. sprendimų Nr. (21.2.6.17.1)-3-59, Nr. (21.2.6.17.1)-3-60, Nr. (21.2.6.17.1)-3-58 ir Nr. (21.2.6.17.1)-3-57, taip pat Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos 2012 m. sausio 19 d. sprendimų Nr. 25/4-3-2-1431, Nr. 25/4-3-2-1436, Nr. 25/4-3-2-1438 ir Nr. 25/4-3-2-1432, kuriais buvo atsisakyta tenkinti pareiškėjų prašymus leisti panaudoti dalį įšaldytų lėšų apmokėti teisinės pagalbos išlaidas, teisėtumo ir pagrįstumo, taip pat atsakovų pareigos iš naujo išnagrinėti minėtus pareiškėjų prašymus.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjų skundą tenkino iš dalies ir įpareigojo atsakovus iš naujo nagrinėti pareiškėjų prašymus iš esmės konstatavęs, kad ginčijami teisės aktai neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalies nuostatų, nes nėra pagrįsti jokiais objektyviais duomenimis, o atsisakymas atlikti veiksmus nemotyvuotas. Teismas taip pat nurodė, kad Reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies tikslas – užtikrinti asmens teisių gynybą, tuo tarpu atsakovai savo atsisakymą atlikti veiksmus teisme grindė argumentais, kurie negali būti siejami su minėtame reglamente nustatytos išimties taikymo sąlygomis. Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad priimdama tokio pobūdžio sprendimą kompetentinga institucija privalo vertinti konkrečią situaciją ir aplinkybes, patikrinti, ar lėšos nebus panaudotos kitiems tikslams, ar pateikti įrodymai, pagrindžiantys asmens atstovavimą. Teismas taip pat pastebėjo, kad byloje kyla klausimas dėl veiksmingo pareiškėjų teisės į teisingą bylos nagrinėjimą užtikrinimo, savo teises pareiškėjai siekia apginti Europos Sąjungos (toliau – ir ES) teismuose, kuriuose privalomas advokato dalyvavimas. Įvertinęs pirmiau nurodytas aplinkybes, pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ginčijami teisės aktai yra neteisėti, juos panaikino ir įpareigojo atsakovus nagrinėti pareiškėjų prašymus iš naujo.

Užsienio reikalų ministerija apeliaciniame skunde iš esmės teigia, kad Reglamento Nr. 765/2006 nuostatos jai suteikia plačią vertinimo laisvę, taip pat atkreipia dėmesį į neteisėtą

pareiškėjų išaldytų pinigų kilmę, atsakovo teigimu, ginčijami sprendimai atitinka VAI 8 straipsnio reikalavimus.

Įvertinusi byloje taikytiną teisinį reguliavimą ir joje nustatytas faktines aplinkybes, teisėjų kolegija tokiems apeliando teiginiams nepritaria.

Visų pirma pažymėtina, kad byloje iš esmės nėra ginčo dėl pirmosios instancijos teismo nustatytų faktinių aplinkybių, ginčas kyla dėl jų teisinio vertinimo.

Analizuojant byloje susiklosčiusią faktinę situaciją pažymėtina, kad pareiškėjai Europos Sąjungos Tarybos teisės aktais (žr. 2011 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 588/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojančių priemonių Prezidentui Lukašenkai ir tam tikriems Baltarusijos pareigūnams (OL L 161, 2011, p. 1), 2011 m. birželio 20 d. Tarybos sprendimą 2011/357/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/639/BUSP dėl ribojamųjų priemonių tam tikriems Baltarusijos pareigūnams (OL L 161, 2011, p. 25) buvo įtraukti į asmenų, kuriems pagal šiuos teisės aktus Europos Sąjungos valstybėse narėse taikomos ribojančios priemonės, sąrašus. Nagrinėjamu atveju nėra ginčo, kad pareiškėjai, siekdami įgyvendinti savo teisę į teisminę gynybą, kreipėsi į LAWIN advokatų kontorą, su kuria 2011 m. liepos 5 d. sudarė teisinių paslaugų teikimo sutartis, pastarųjų pagrindu advokatų kontora pareiškėjams teikė teisines paslaugas, be kita ko, užtikrinančias pareiškėjų teisę į teisminę gynybą ES teismuose, dėl jų pareiškėjams pateiktų paslaugų PVM sąskaitas–faktūras (t. I, b.l. 40-175; t. II, b.l. 1-52). Iš byloje esančios medžiagos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo tinklapyje CURIA ir Europos Sąjungos Oficialiajame leidinyje esančios informacijos matyti, kad pareiškėjai yra pateikę skundus Europos Sąjungos Bendrajam Teismui (toliau – ir ESBT) dėl pirmiau minėtų ES Tarybos aktų panaikinimo tiek, kiek jie liečia pareiškėjus, šiose bylose pareiškėjus atstovauja LAWIN advokatų kontoros advokatai (ES Bendrojo Teismo bylos *Peftiev prieš Tarybą* (T-441/11, OL C 290, p. 17), *BelTechexport prieš Tarybą* (T-438/11, OL C 290, p. 15), *Sport-pari prieš Tarybą* (T-439/11, OL C 290, p. 15-16), *BT Telecommunications prieš Tarybą* (T-440/11, OL C 290, p. 16-17).

Iš bylos medžiagos matyti, kad pareiškėjai 2011 m. gruodžio 2 ir 6 d., remdamiesi Reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio nuostatomis, kreipėsi į Užsienio reikalų ministeriją ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą su prašymais netaikyti finansinių lėšų užšaldymo priemonės tiek, kiek tai būtina apmokėti pareiškėjams suteiktas/teikiamas teisines paslaugas. Užsienio reikalų ministerija ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba ginčijamais 2012 m. sausio 4 d. ir 2012 m. sausio 19 d. aktais (t. I, b.l. 15-21) nusprendė neduoti sutikimo dėl išimties pagal Reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnį. Užsienio reikalų ministerija ginčijamuose 2012 m. sausio 4 d. aktuose nurodė, kad tokį sprendimą priėmė „atsižvelgusi į visas teisines ir politines aplinkybes“.

Teisėjų kolegija pažymi, kad bylai reikšmingos ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos nuostatos. Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šios Chartijos nuostatos skirtos Sąjungos institucijoms, įstaigoms ir organams, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, bei valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę. Todėl jie turi gerbti teises, laikytis principų ir juos taikyti pagal turimus atitinkamus įgaliojimus, nepažeisdami Sąjungos įgaliojimų, suteiktų jai Sutartimis, ribų.

Chartijos 41 straipsnis įtvirtina teisę į gerą administravimą, viena iš jos sudedamųjų dalių yra administracijos pareiga pagrįsti savo sprendimus (41 straipsnio 2 dalies c) punktas).

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ir ESTT) savo praktikoje yra nurodęs, kad sprendimai, kuriuos valstybių narių institucijos priima reglamentų pagrindu, patenka į Europos Sąjungos teisės, įskaitant ir Chartiją, taikymo apimtį (žr. *mutatis mutandis* 2011 m. gruodžio 11 d. ESTT didžiosios kolegijos sprendimą *N. S. prieš Secretary of State for the Home Department* (sujungtos bylos C-411/10 ir C-493/10, OL L 195, 2010 7 27, p. 1-2). Be to Europos Sąjungos teismų praktikoje gero administravimo principas traktuojamas kaip bendrųjų teisės principų dalis, analogiškai kaip ir Chartijos 41 straipsnyje, pabrėžiamas iš jo kylantis imperatyvas tinkamai pagrįsti privatiems subjektams adresuojamus sprendimus (žr., pvz., 1995 m. balandžio 6 d. sprendimą *P BPB Industries ir British Gypsum prieš Komisiją* (C-310/93, Rink. I-865, p. 21); 1997 m. spalio 15 d. sprendimą *Heilens* (222/86, Rink., p. 4097); 2002 m. gruodžio 12 d. sprendimą *Belgium prieš*

Komisiją Commission (C-5/01, Rink., I-11991, p. 68); 2004 m. liepos 15 d. sprendimą *Ispanija prieš Komisiją* (C-501/00, Rink., p. I-6717, p. 73),); 2007 m. gegužės 10 d. sprendimą *SGL Carbon AG prieš Komisiją* (C-328/05 P, Rink., I-3921, p. 70-71), 2009 m. kovo 5 d. sprendimą *France Prancūzija prieš Tarybą* (C-479/07, Rink., I-00101, p. 49); 2011 m. kovo 17 d. sprendimą *AJD Tuna Ltd v Direttur* (C-221/09, Rink., I-01655, p. 57-60).

Teisėjų kolegija taip pat pabrėžia, kad gero administravimo principas yra ne tik ES, bet ir Lietuvos Respublikos teisinės sistemos pamatinis principas. Šiuo klausimu pažymėtina, jog Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (žr., pvz. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimus, 2004 m. lapkričio 5 d. išvadą). Vienas iš gero administravimo principo aspektų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Šią nuostatą detalizuoja ir jos įgyvenimo tvarką *inter alia* numato Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (2011 m. sausio 10 d. redakcija) (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas, VAI), kurio paskirtis yra sudaryti prielaidas įgyvendinti Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustatyti viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoti asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus (1 straipsnis).

Pastebėtina, jog Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, diskriminacijos draudimo, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012).

Teisėjų kolegijos nuomone, gero administravimo principas, be kita ko, sietinas su Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi, įtvirtinančia, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje taip pat yra pažymėjęs, kad Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. balandžio 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-737/2010 ir jame nurodytą Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką).

Konkrečiai vertinant Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio numatytus reikalavimus pažymėtina, jog nurodyto straipsnio 1 dalis įpareigoja viešojo administravimo subjektus motyvuoti priimamus administracinius sprendimus, t. y. pagrįsti juos nustatytais objektyviais duomenimis (faktais) ir konkrečiai nurodytomis teisės aktų normomis (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. vasario 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A¹⁷-174/2007 (Administracinė jurisprudencija, 2007, Nr. 1 (11), 2007 m. lapkričio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵-964/2007 (Administracinė jurisprudencija, 2007, Nr. 3(13)). Nurodyta teisės norma yra siejama su teisėtumo principu.

Teisėjų kolegija taip pat atkreipia dėmesį, jog tam tikrais atvejais administracinis aktas gali būti pripažįstamas visiškai nemotyvuotu. Visiškas motyvų nebuvimas pats savaime yra pagrindas panaikinti administracinį aktą, neanalizuojant kitų su tuo susijusių aplinkybių (pvz., motyvų, kuriais viešojo administravimo subjektas grindžia administracinį aktą, kai kyla ginčas teisme) (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. lapkričio 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵-990/2007). Tais atvejais, kai nėra pagrindo atitinkamą individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, sprendamas dėl tokio akto atitikties

Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimams, teismas privalo *ad hoc* įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti atitinkamų visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galimai) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Kiekvienu konkrečiu atveju vertinant individualaus administracinio akto teisėtumą Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio taikymo aspektu, turi būti atsižvelgiama ir į tuos teisės aktus, kurie reguliuoja konkretų teisinį santykį, t. y. turi būti įvertinama, kokie ir kokia apimtimi yra teisiškai reikšmingi faktai bei kokios konkrečios materialinės teisės normos asmeniui gali sudaryti atitinkamas prielaidas bei sąlygas, kad būtų sukurtos, panaikintos ar pakeistos asmens subjektinės teisės tam tikruose teisiniuose santykiuose (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1116/2010, Administracinė jurisprudencija Nr. 20, 2010, išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. birželio 27 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011).

Taigi iš nurodytų išaiškinimų matyti, kad Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimai administracinio akto turiniui, kad jame būtų nurodomi administracinio akto priėmimo motyvai, turi tiek materialinį, tiek ir procesinį aspektą, t. y. šie reikalavimai susiję su asmens teise į teisminę gynybą. Šiuo aspektu atkreiptinas dėmesys, jog proceso požiūriu nemotyvuotas administracinis aktas, kuris daro neigiamą poveikį subjekto teisėms ar interesams, negali būti pripažintas teisėtu, nes riboja subjekto teises skusti tokį aktą ir apsunkina tokio akto teisminę kontrolę. Tai prieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir EŽTK) 6 straipsnyje įtvirtintai asmens teisei į teisminę gynybą, įskaitant tinkamą teismo procesą bei teisingą bylos išnagrinėjimą (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 2 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-2692/2011). Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies reikalavimų nepaisymas ir konkrečių teisės normų nesusiejimas su objektyviais duomenimis (faktais) pripažintinas esminiu trūkumu, kai toks pažeidimas ne tik paneigia asmens teisę žinoti teisei priešingos veikos ribas, riboja teises į teisminę gynybą, bet ir ginčui persikėlus į teismą atima galimybę pastarajam suprasti bei apsibrėžti bylos nagrinėjimo apimtį, o kartu visapusiškai bei objektyviai išnagrinėti ginčą (žr. pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gegužės 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1064/2011, 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-2359/2012).

Bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos ir Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių (OL L 134, p. 1), iš dalies pakeisto 2011 m. sausio 31 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 84/2011 (OL L 28, p. 17) ir 2011 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 588/2011 (OL L 161, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 765/2006) nuostatos. Reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b) punkte, kuriuo, pateikdami prašymus atsakovams rėmėsi pareiškėjai, nurodyta, kad „Nukrypstant nuo 2 straipsnio, II priede išvardytose tinklavietėse nurodytos valstybių narių kompetentingos institucijos gali leisti panaikinti tam tikrų įšaldytų lėšų ar ekonominių išteklių įšaldymą arba leisti naudotis tam tikromis lėšomis ar ekonominiais ištekliais tokiomis sąlygomis, kurias šios institucijos laiko tinkamomis, nustačius, kad šios lėšos ar ekonominiai ištekliai yra <...> skirti išimtinai pagrįstiems profesiniams mokesčiams sumokėti ir patirtoms išlaidoms, susijusioms su teisiniu paslaugų teikimu, kompensuoti”. Be to, pagal Reglamento Nr. 765/2006 II priede nurodytoje tinklavietėje pateikiamą informaciją Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija yra Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymo (toliau – ir Ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymas) 8 straipsnyje numatyta, kad Europos Sąjungos reglamentai dėl tarptautinių sankcijų ir jų įgyvendinimo išimčių, priimti remiantis Europos bendrijos steigimo sutartimi, yra tiesiogiai taikomi Lietuvos Respublikoje nuo jų įsigaliojimo. Prireikus Lietuvos Respublikos Vyriausybė gali priimti nutarimą, kuriame būtų reikalingos reglamento įgyvendinimui Lietuvos Respublikoje nuostatos (1 dalis), o Europos Sąjungos

bendrosios pozicijos, bendrieji veiksmai, sprendimai ir kiti teisės aktai dėl tarptautinių sankcijų, priimti remiantis Europos Sąjungos sutartimi arba Europos bendrijos steigimo sutartimi, yra įgyvendinami šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka. Šio įstatymo 4 straipsnyje, reglamentuojančiame tarptautinių sankcijų taikymo išimtis, numatyta, kad jeigu tarptautines sankcijas nustačiusių tarptautinių organizacijų sprendimuose ir (arba) Europos Sąjungos teisės aktuose, išskyrus reglamentus, yra numatomos jų įgyvendinimo išimtys humanitariniais, taikos palaikymo misijų aprūpinimo tikslais ar kitais ypatingais atvejais, sankcijų išimčių įgyvendinimas Lietuvos Respublikoje yra nustatomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, išskyrus šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatytą atvejį (1 dalis); Užsienio reikalų ministerija yra atsakinga už nustatytų išimčių įgyvendinimą, o subjektai, dėl kurių yra įgyvendinamos tarptautinės sankcijos arba Lietuvos Respublikos fiziniai ar juridiniai asmenys (išskyrus finansų įstaigas), siekdami pasinaudoti išimtimis, kreipiasi į tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūrą vykdančią instituciją, nurodytą šio įstatymo 12 straipsnyje, o ši institucija ar finansų įstaiga kreipiasi į Užsienio reikalų ministeriją dėl išimties įgyvendinimo kiekvienu konkrečiu atveju ir įgyvendina išimtį tik gavusi jos sutikimą. Tais atvejais, kai tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros institucija yra Užsienio reikalų ministerija, subjektai, dėl kurių yra įgyvendinamos tarptautinės sankcijos, arba Lietuvos Respublikos fiziniai ar juridiniai asmenys, siekdami pasinaudoti išimtimis, kreipiasi tiesiogiai į Užsienio reikalų ministeriją (2 dalis). Atsižvelgusi į nurodytas teisės aktų nuostatas, teisėjų kolegija pažymi, jog Užsienio reikalų ministerija yra atsakinga už Reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnyje įtvirtintų išimčių taikymą.

Teisėjų kolegija pažymi, kad ESTT 2014 m. birželio 12 d. prejudiciniame sprendime *Peftiev* (C-314/13, Rinkinyje dar nepaskelbtas), aiškindamas Reglamento Nr. 765/2006 nuostatas, be kita ko, nusprendė, kad šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad kompetentinga nacionalinė institucija neturi absoliučios diskrecijos, kai priima sprendimą dėl pagal šią nuostatą pateikto prašymo taikyti išimtį, kad būtų galima pareikšti ieškinį ir užginčyti Europos Sąjungos nustatytų ribojamųjų priemonių teisėtumą, ir savo kompetenciją turi vykdyti laikydamosi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antros pastraipos antrame sakinyje numatytų teisių ir reikalavimo, kad reiškiant ieškinį Bendrajame Teisme ieškovui turi atstovauti advokatas; kompetentinga nacionalinė institucija turi teisę patikrinti, ar lėšos, kurių įšaldymą prašoma panaikinti, skirtos išimtinai pagrįstiems profesiniams mokesčiams sumokėti ir su teisinių paslaugų teikimu susijusioms išlaidoms kompensuoti. Ji taip pat gali nustatyti sąlygas, kurias laiko tinkamomis užtikrinti, kad visų pirma būtų laikomasi paskirtos sankcijos tikslo ir nebūtų piktnaudžiaujama suteikta išimtimi.

Atsižvelgiant į tai, atmetini URM argumentai, kad Reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio nuostatos jai priimant ginčijamus sprendimus suteikė plačią diskreciją. Atitinkamai, nėra pagrindo teigti, kad turint plačią diskreciją gero administravimo principo nulemta institucijos pareiga motyvuoti priimtus sprendimus nėra reikšminga ar prasminga.

Nagrinėjamos bylos kontekste pažymėtina, jog ginčijamuose Užsienio reikalų ministerijos aktuose nurodyta tik tai, kad Užsienio reikalų ministerija priėmė šiuos aktus „atsižvelgusi į visas teises ir politines aplinkybes“. Teisėjų kolegija, atsižvelgusi į pirmiau minėtą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, pritaria pirmosios instancijos teismo išvada, kad toks motyvavimas yra nepakankamas, ydingas. Teisėjų kolegijos vertinimu, šis ydingumas laikytinas esminiu pažeidimu ir savarankišku pagrindu panaikinti ginčijamus aktus kaip neteisėtus, nagrinėjamu atveju yra pagrindas teigti, kad ginčijami administraciniai aktai apskritai yra nemotyvuoti. Šiuo aspektu pažymėtina, kad minėta formuluotė nėra informatyvi, t. y. nėra aišku, kokias konkrečiai faktines aplinkybes atsakovas vertino, kurios iš jų buvo pagrindas netenkinti pareiškėjų prašymus. Minėti sprendimai taip pat nėra pagrįsti teisės aktų nuostatomis. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad taikomos poveikio priemonės nėra motyvuotos.

Nors Užsienio reikalų ministerija apeliaciniame skunde nurodo, kad Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnis nenumato, jog individualaus administracinio akto turinys būtų išdėstytas viename akte, papildomos dokumentacijos buvimas lemia, kad ginčijamas aktas yra grindžiamas objektyviais duomenimis, be to, pareiškėjai iš esmės galėjo ir turėjo suvokti Užsienio reikalų

ministerijos priimtų sprendimų faktinius ir teisinius pagrindus, tokie argumentai atmestini kaip nepagrįsti. Šiuo aspektu pažymėtina, kad nors Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalis nenustato, jog atitinkamas sprendimas, t. y. institucijos valia, turi būti išdėstytas viename teisės taikymo rašytiniame akte (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁶³-994/2008, 2012 m. gruodžio 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-3025/2012), byloje vertinamu atveju atsakovas nepateikė įrodymų, jog papildomą dokumentaciją, kurią atsakovas pateikė teismui ir kuria, kaip jis teigia, rėmėsi nagrinėdamas pareiškėjų prašymus, kartu su ginčijamais sprendimais pateikė pareiškėjams, ginčijamuose aktuose nuorodų į atsakovo minimą dokumentaciją nėra. Dalies šių dokumentų, konkrečiai 2011 m. gegužės 30 d. EEAS informacijos (t. II, b.l. 127-132), pateikimas teismui negali būti traktuojamas taip, kad ši informacija buvo pateikta ir pareiškėjams kaip sudėtinė ginčijamų sprendimų dalis.

Užsienio reikalų ministerija apeliaciniame skunde teigia, kad priimdama ginčijamus sprendimus turėjo plačią diskreciją, taip pat nurodo, kad priimdama ginčijamus sprendimus ji taikė ir kitus teisės aktus (Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymą, Pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos įstatymą ir t. t.), tačiau tokie argumentai atmestini kaip nepagrįsti.

Pirma, kaip minėta, įvertinus ginčijamų aktų turinį nėra pagrindo daryti išvadą, kad atsakovas būtų vertinęs pareiškėjų prašymus ir taikęs jo nurodytus teisės aktus. Antra, iš pareiškėjų prašymų Užsienio reikalų ministerijai matyti, kad pareiškėjai rėmėsi būtent reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio nuostatomis. Galiausiai, 2014 m. birželio 12 d. prejudiciniame sprendime *Peftiev* ESTT tiesiogiai nurodė, kad kompetentinga nacionalinė institucija turi teisę patikrinti, ar lėšos, kurių įšaldymą prašoma panaikinti, skirtos išimtinai pagrįstiems profesiniams mokesčiams sumokėti ir su teisinių paslaugų teikimu susijusioms išlaidoms kompensuoti, ji taip pat gali nustatyti sąlygas, kurias laiko tinkamomis užtikrinti, kad visų pirma būtų laikomasi paskirtos sankcijos tikslo ir nebūtų piktnaudžiaujama suteikta išimtimi. ESTT taip pat pabrėžė, kad Reglamento Nr. 765/2006 3 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai lėšos ir ekonominiai ištekliai buvo įšaldyti remiantis šiuo reglamentu, lėšų ir ekonominių išteklių įšaldymo išimtį, taikomą, kad būtų galima sumokėti už teises paslaugas, reikia vertinti atsižvelgiant į šią nuostatą, kurioje nėra jokios užuominos apie lėšų kilmę ir galimą neteisėtą jų įgijimą. Nors iš minėto ESTT sprendimo (36 punktas) akivaizdu, kad Reglamentas Nr. 765/2006 neklaido taikyti kitų ES ir nacionalinės teisės aktų, ginčijamų sprendimų turinys nesudaro pagrindo teigti, kad tokie teisės aktai buvo taikyti.

Atsižvelgus į pirmiau nurodytus argumentus ir ESTT pateiktus išaiškinimus kaip teisiškai nereikšmingi atmestini ir Užsienio reikalų ministerijos apeliacinio skundo argumentai, susiję su tuo, kad pirmosios instancijos teismas pažeidė valdžių padalijimo principą, taip pat su tuo, kad pirmosios instancijos teismas atsisakė išreikalauti iš specialiųjų tarnybų įslaptintą medžiagą. Pastaruoju aspektu taip pat pažymėtina, kad iš bylos medžiagos matyti, jog pirmosios instancijos teismas Antrajam operatyviniam tarnybų departamentui prie Krašto apsaugos ministerijos ir Valstybės saugumo departamentui 2012 m. gegužės 15 d. raštais teikė prašymą spręsti šių institucijų atitinkamų raštų išslaptinimo ir pateikimo teismui klausimą (t. II, b.l. 186-187), tačiau šios institucijos nusprendė minėtos informacijos neišslaptinti (t. II, b.l. 188-189).

Teisėjų kolegija taip pat atkreipia dėmesį, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai pažymėjo, kad priimdama sprendimą, duoti ar neduoti sutikimą dėl prašomos išimties įgyvendinimo, kompetentinga institucija turi įvertinti konkrečią situaciją ir aplinkybes, patikrinti, ar lėšos pagrįstos, ar nebus panaudotos kitiems tikslams. Analogiškai pasisakė ir ESTT *Peftiev* sprendime nurodydamas, kad kompetentinga nacionalinė institucija turi teisę patikrinti, ar lėšos, kurių įšaldymą prašoma panaikinti, skirtos išimtinai pagrįstiems profesiniams mokesčiams sumokėti ir su teisinių paslaugų teikimu susijusioms išlaidoms kompensuoti.

Dėl pirmiau nurodytų priežasčių teisėjų kolegija daro išvadą, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad ginčijami Užsienio reikalų ministerijos 2012 m. sausio 4 d. sprendimai Nr. (21.2.6.17.1)-3-59, Nr. (21.2.6.17.1)-3-60, Nr. (21.2.6.17.1)-3-58 ir Nr. (21.2.6.17.1)-3-57 yra neteisėti ir įpareigojo ją iš naujo nagrinėti pareiškėjų prašymus.

Teisėjų kolegija taip pat pastebi, jog administracinėje byloje apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo buvo paduotas Užsienio reikalų ministerijos, šiuo atveju atsakovas Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba apeliacinio skundo nepateikė, jis neginčijo pirmosios instancijos teismo priimto sprendimo ir padarytų išvadų, todėl teisėjų kolegija neturi pagrindo keisti pirmosios instancijos teismo priimto sprendimo dėl Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos priimtų aktų.

Taip pat pažymėtina, jog atsiliepime į atsakovo Užsienio reikalų ministerijos apeliacinį skundą pareiškėjai, remdamiesi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 8 straipsnio 2 dalimi, 12 straipsnio 2 dalimi, taip pat prašo nustatyti, kad administracinėje byloje teismo posėdžiai būtų nevieši ir bylos medžiaga būtų nevieša (t. III, b.l 36-40).

Kiek tai susiję su teismo posėdžiu neviešumu, teisėjų kolegija pažymi, jog Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 47, 84, 85, 97, 127, 130, 137, 138, 139, 150, 154 pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 47¹ straipsniu 2012 m. balandžio 17 d. įstatymo Nr. XI-1973, kuris įsigaliojo nuo 2012 m. liepos 1 d., 8 straipsniu buvo pakeista ABTĮ 137 straipsnio 1 dalis nustatant, kad apeliacinis skundas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, t. y. nekviečiant į nagrinėjimą teisme proceso dalyvių ir jiems nedalyvaujant, išskyrus atvejus, kai teismas pripažįsta, kad žodinis bylos nagrinėjimas yra būtinas. Nagrinėjamu atveju nebuvo pateiktas prašymas dėl bylos nagrinėjimo žodinio proceso tvarka, teisėjų kolegija tokio būtinumo nenustatė, todėl administracinė byla nagrinėtina rašytinio proceso tvarka. Atsižvelgusi į nurodytas aplinkybes teisėjų kolegija pažymi, jog nurodyta aplinkybė eliminuoja teismo pareigą spręsti dėl administracinės bylos teismo posėdžių neviešumo.

Kiek tai susiję su administracinės bylos medžiagos pripažinimu nevieša, teisėjų kolegija pabrėžia, jog pareiškėjai administracinėje byloje pateikė abstraktaus pobūdžio prašymą pripažinti bylos medžiagą nevieša. Pareiškėjų teigimu, administracinės bylos dalyku gali tapti advokatų profesinės paslaptys, pareiškėjų komercinė informacija, valstybės bei tarnybos paslaptys (t. III, b.l. 36-40). Įvertinusi pareiškėjų pateikto prašymo turinį teisėjų kolegija šio pareiškėjų prašymo netenkina. Šiuo aspektu visų pirma pastebėtina, jog ABTĮ 12 straipsnio 2 dalis reglamentuoja teismo teisę nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, po to, kai administracinė byla yra užbaigiama. Kita vertus, administracinių teismų praktikoje akcentuojama, kad suinteresuotas asmuo, teikiantis prašymą pripažinti bylos medžiagą nevieša, šį prašymą turi pagrįsti, bendro pobūdžio teiginiai dėl medžiagos neviešinimo nėra pakankamas pagrindas pripažinti bylos medžiagą nevieša (žr., pvz, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁶³-584/2010). Šiuo konkrečiu atveju pareiškėjai tiksliai neįvardijo, kokią bylos medžiagą jie prašo pripažinti nevieša, savo prašymo dėl atitinkamos bylos medžiagos pripažinimo nevieša nepagrindė, todėl nėra teisinio pagrindo jo tenkinti. Be to, pastebėtina, jog ABTĮ nenumato abstrakčios teismo teisės visą bylos medžiagą pripažinti nevieša.

Remdamasi tuo, kas nurodyta, teisėjų kolegija daro išvadą, kad pirmosios instancijos teismas nustatė visas bylai reikšmingas faktines aplinkybes, tinkamai aiškino ir taikė ginčo teisiniams santykiams taikytinus teisės aktus, todėl atsakovo Užsienio reikalų ministerijos apeliacinis skundas atmestinas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktinas nepakeistas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

atsakovo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. rugpjūčio 27 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimė Baltrūnaitė

Anatolijus Baranovas

Irmantas Jarukaitis